SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 5. oktobra 2006*

V zadevi C-377/03,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 9. septembra 2003,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata G. Wilms in C. Giolito, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Kraljevini Belgiji, ki jo zastopa E. Dominkovits, A. Goldman in M. Wimmer, zastopniki, skupaj z B. van de Walle de Ghelckejem, odvetnikom,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, N. Colneric, sodnica, J. N. Cunha Rodrigues (poročevalec), M. Ilešič in E. Levits, sodniki,

generalna pravobranilka: C. Stix-Hackl,
sodna tajnica: K. Sztranc-Sławiczek, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. maja 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 26. januarja 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo predlaga Sodišču, naj ugotovi, da Kraljevina Belgija s tem, da:

– ni ustrezno zaključila določenih tranzitnih dokumentov (zvezki TIR), kar je vodilo k temu, da lastna sredstva, ki iz tega izhajajo, niso bila niti pravilno knjižena niti Komisiji v roku dana na razpolago;

– Komisije ni obvestila o vseh ostalih neizpodbijanih carinskih zneskih, ki se jih je podobno obravnavalo (knjiženje na „račun B“ namesto knjiženja „na račun A“), v zvezi s tem, da belgijska carina od leta 1996 ni zaključevala TIR-zvezkov;

– ni plačala zamudnih obresti za zneske, dolgovane Komisiji;

ni izpolnila obveznosti iz členov 6, 9, 10 in 11 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 130, str. 1), ki je z 31. majem 2000 razveljavila in nadomestila Uredbo Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa št. 88/376/EGS, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 155, str. 1), ki obravnava isto področje.

Pravni okvir

Konvencija TIR

2 Carinska konvencija o mednarodnem prevozu blaga na podlagi TIR-zvezkov (v nadaljevanju: Konvencija TIR) je bila podpisana v Ženevi (Švica) 14. novembra 1975. Zvezna republika Nemčija je, tako kot Evropska gospodarska skupnost, ki jo je

potrdila z Uredbo Sveta (EGS) št. 2112/78 z dne 25. julija 1978 (UL L 252, str. 1), pogodbenica te konvencije. Ta konvencija je za Skupnost začela veljati 20. junija 1983 (UL L 31, str. 13).

3 V Konvenciji TIR je določeno zlasti, da za blago, ki se prevaža po postopku TIR, ki ga ta konvencija uvaja, ni treba plačati uvoznih ali izvoznih dajatev ter davkov oziroma depozita carinskim uradom na poti.

4 V Konvenciji TIR je določeno, da mora za izvedbo teh olajšav blago ves čas njegovega prevoza spremljati enotna listina, TIR-zvezek, ki omogoča inšpekcijski pregled pravilnosti operacije. Prav tako se zahteva, da se prevozi izvajajo z jamstvom združenj, ki jih pooblastijo pogodbenice v skladu z določbami člena 6.

5 V členu 6(1) Konvencije TIR je tako določeno:

„Pod pogoji in jamstvi, ki jih določi sama, lahko vsaka pogodbenica, neposredno ali prek ustreznih združenj, pooblasti združenja, da izdajo TIR-zvezke in nastopajo kot poroki.“

6 TIR-zvezek je sestavljen iz več listov, ki vsebujejo kupon št. 1 in kupon št. 2 z ustreznimi taloni, na katerih se nahajajo vse potrebne informacije. Za vsako prevoženo ozemlje se uporabi par kuponov. Na začetku prevozne operacije se pri uradu odhoda

odloži talon št. 1; do zaključka pride takoj, ko se talon št. 2 vrne iz urada izstopa, ki se nahaja na istem carinskem ozemlju. Ta postopek se ponovi za vsako prevoženo ozemlje, tako da se uporabijo različni pari kuponov iz istega zvezka.

7 TIR-zvezke tiska in razdeljuje International Road Transport Union (Mednarodno združenje cestnih prevoznikov, v nadaljevanju: IRU), ki ima sedež v Ženevi. Izdajo uporabnikom zagotovijo zavarovalna združenja vsake države članice, ki jih za to pooblastijo uprave pogodbenic. TIR-zvezek izda zavarovalno združenje države odhoda, pri čemer predloženo jamstvo krije IRU in združenje zavarovalnic s sedežem v Švici (v nadaljevanju: združenje zavarovalnic).

8 V členu 8 Konvencije TIR je določeno:

„1. Zavarovalno združenje se zavezuje, da bo plačalo zahtevane uvozne ali izvozne dajatve in davke, povečane, če je treba, za zamudne obresti, zapadle v plačilo v skladu s carinskimi zakoni in predpisi države, v kateri je bila opažena nepravilnost pri operaciji TIR. Ta organizacija je zavezana skupaj in solidarno z osebami, ki so dolžne poravnati navedene zneske, za plačilo teh zneskov.

2. Če zakoni in predpisi neke pogodbenice ne predvidevajo plačila uvoznih in izvoznih dajatev in davkov, kakor je navedeno v odstavku 1 tega člena, se zavarovalno združenje zavezuje, da bo pod enakimi pogoji plačalo znesek v višini uvoznih ali izvoznih dajatev in davkov, povečan, če bo treba, za zamudne obresti.

3. Vsaka pogodbenica bo določila najvišji znesek po TIR zvezku, ki ga je mogoče izterjati od zavarovalnega združenja na podlagi določb odstavkov 1 in 2 tega člena.

4. Odgovornost zavarovalnega združenja do organov države, v kateri je urad odhoda, se začne takrat, ko urad prevzame TIR zvezek. V državah, čez katere se prevaža blago po postopku TIR, se ta odgovornost začne, ko je blago uvoženo […]

5. Zavarovalno združenje ne prevzame odgovornosti le za blago, navedeno v TIR zvezku, temveč tudi za blago, ki bi bilo morebiti spravljeno v označenem delu cestnega vozila ali v označenem zabojniku, čeprav ni na seznamu TIR zvezka. Odgovornost ne vključuje nobenega drugega blaga.

6. Za določanje dajatev in davkov, navedenih v odstavkih 1 in 2 tega člena, se podatki o blagu, knjiženi v TIR zvezku, imajo za točne, dokler se ne dokaže nasprotno.

7. Ko zapade plačilo zneskov, navedenih v odstavkih 1 in 2 tega člena, pristojni organi, če je to mogoče, izterjajo plačilo od neposredno odgovorne osebe ali oseb in šele kasneje terjajo pri zavarovalnem združenju.“

9 V členu 11 Konvencije TIR je določeno:

„1. Kadar TIR zvezek ni bil zaključen ali je bil zaključen pogojno, pristojni organi niso upravičeni od zavarovalnih združenj terjati plačila zneskov, navedenih v členu 8(1) in (2), če niso v enem letu od prevzema TIR zvezka uradno pisno obvestili zavarovalnega združenja, o izostalem zaključku oziroma o pogojnem zaključku. Enako velja za zaključek, dosežen z goljufijo ali zlorabo, le da je tedaj rok dve leti.

2. Zahtevek za plačilo zneskov, navedenih v členu 8(1) in (2), se pošlje zavarovalnemu združenju v treh mesecih do najpozneje dveh let po datumu, ko je bilo zavarovalno združenje obveščeno, da TIR zvezek še ni zaključen ali je zaključen pogojno oziroma je bilo potrdilo o [zaključku] pridobljeno z zlorabo ali goljufijo. Ko terjatev v navedenem roku dveh let postane predmet sodnega postopka, se zahteva za plačilo pošlje v roku enega leta po datumu, ko začne veljati odločitev sodišča.

3. Zavarovalno združenje je dolžno poravnati terjatev v treh mesecih od datuma, ko je prejela terjatev. Če se v dveh letih po plačilu ugotovi in se carinski organi s tem strinjajo, da kljub vsemu ni prišlo do nepravilnosti v zvezi z zadevno operacijo, dobi zavarovalno združenje plačilo povrnjeno.“

Carinska zakonodaja Skupnosti

10 Člen 451 Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 253, str. 1, v nadaljevanju: uredba o izvajanju), ki se uporablja od 1. januarja 1994 dalje, določa:

„1. Kadar se v skladu s členoma 91(2)(b) in (c) ter 163(2)(b) [carinskega] zakonika blago prevaža z ene točke na carinskem območju Skupnosti do druge:

– v okviru postopka za mednarodni prevoz blaga na podlagi zvezkov TIR (Konvencija TIR),

– na podlagi zvezkov ATA (Konvencija ATA),

se zaradi pravil o uporabi zvezka TIR ali ATA za takšen prevoz carinsko območje Skupnosti šteje za enotno območje.

[…]“

11 Člen 454 izvedbene uredbe določa:

„1. Ta člen se uporablja brez poseganja v posebne določbe Konvencij TIR in ATA o obveznostih garantnih združenj pri uporabi zvezka TIR ali ATA.

2. Kadar se ugotovi, da je v času ali v zvezi s prevozom na podlagi zvezka TIR ali s prevozom na podlagi zvezka ATA v eni državi članici nastala kršitev ali nepravilnost, ta država članica v skladu z določbami Skupnosti ali svojimi določbami, brez poseganja v začetek kazenskih postopkov, izterja carino in druge morebitne dajatve.

3. Kadar ni mogoče ugotoviti, na katerem območju je kršitev ali nepravilnost nastala, se šteje, da je taka kršitev ali nepravilnost nastala v državi članici, ki jo je odkrila, razen če se v roku, določenem v členu 455(1), predloži carinskim organom zadovoljivo dokazilo o pravilnosti prevoza ali o kraju, kjer je kršitev ali nepravilnost dejansko nastala.

[…]“

12 V členu 455(1) in (2) iste uredbe je določeno:

„1. Kadar se ugotovi, da je kršitev ali nepravilnost nastala med ali v zvezi s prevozno operacijo na podlagi zvezka TIR ali s prevozom na podlagi zvezka ATA, carinski organi o tem obvestijo imetnika zvezka TIR ali zvezka ATA ter garantno združenje v roku, predpisanem v členu 11(1) Konvencije TIR oziroma členu 6(4) Konvencije ATA.

2. Dokazilo o pravilnosti prevoza, opravljenega na podlagi zvezka TIR ali zvezka ATA in opredeljenega v prvem pododstavku člena 454(3), se predloži v roku, predpisanem v členu 11(2) Konvencije TIR oziroma členu 7(1) in (2) Konvencije ATA.“

13 Od 1. januarja 1992 do 31. decembra 1993 sta se uporabljala po eni strani člen 10(1) in (2) Uredbe Sveta (EGS) št. 719/91 z dne 21. marca 1991 o uporabi zvezkov TIR in zvezkov ATA kot tranzitnih dokumentov v Skupnosti (UL L 78, str. 6), katerega besedilo je v bistvu enako besedilu člena 454(1) in (2) izvedbene uredbe, in po drugi strani člen 2(1) in (2) Uredbe Komisije št. 1593/91 z dne 12. junija 1991 o izvajanju Uredbe št. 719/91 (UL L 148, str. 11), katerega besedilo je enako kot v členu 455(1) in (2) izvedbene uredbe.

14 V členu 457 izvedbene uredbe je določeno:

„Za namene iz člena 8(4) Konvencije TIR garantno združenje postane ali je odgovorno carinskim organom posamezne države članice, na ozemlje katere vstopi

pošiljka TIR, takrat ko pošiljka vstopi na carinsko območje Skupnosti ali krene iz carinskega urada odhoda, ki je na carinskem območju Skupnosti, odgovorno pa ostane, dokler ne zapusti carinskega območja Skupnosti ali do namembnega carinskega urada na tem območju.“

Ureditev lastnih sredstev Skupnosti

15 V členu 2 Uredbe št. 1552/89, ki spada pod naslov I „Splošne določbe“, je določeno:

„1. Za uporabo te uredbe se pravica Skupnosti do lastnih sredstev iz člena 2(1)(a) in (b) Sklepa št. 94/728/ES, Euratom določi takoj, ko pristojna državna služba obvesti dolžnika o dolgovanem znesku. Obvesti se takoj, ko je dolžnik znan in ko pristojni upravni organi ob upoštevanju vseh predpisov Skupnosti s tega področja lahko izračunajo višino zneska pravice.

[…]“

16 Ta določba je bila z veljavnostjo od 14. julija spremenjena z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 1355/96 z dne 8. julija 1996 (UL L 175, str. 3), ki je bila povzeta v členu 2 Uredbe št. 1150/2000, v katerem je določeno:

„1. Za uporabo te uredbe se pravica Skupnosti do lastnih sredstev iz člena 2(1)(a) in (b) Sklepa št. 94/728/ES, Euratom določi takoj, ko so izpolnjeni pogoji za knjiženje pravice do računov in za obvestilo dolžnika, določeni v carinskih predpisih.

2. Datum določitve pravice iz odstavka 1 je datum knjiženja v računovodske knjige, ki so določene v carinskih predpisih. […]“

17 V členih 6(1) in (2)(a) in (b) Uredbe št. 1552/89, ki spada pod naslov II, „Računi virov lastnih sredstev“ (postala člen 6(1) in (3)(a) in (b) Uredbe št. 1150/2000), je določeno:

„1. Račune lastnih sredstev, ki so razčlenjeni po vrstah sredstev, vodi ministrstvo za finance vsake države članice ali organ, ki ga imenuje posamezna država članica.

2. a) Pravice, določene v skladu s členom 2 pod pogoji iz točke (b) tega odstavka, se knjižijo na računih najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica določena.

b) Pravice, ki niso knjižene na računih iz točke (a), ker še niso izterjane in zanje še ni bilo predloženo jamstvo, se v obdobju iz točke (a) prikazujejo na posebnih računih. Države članice lahko uporabijo isti postopek, kadar se višina pravic, za katere je bilo predloženo jamstvo, izpodbija in bi se po rešitvi nastalega spora lahko spremenila.“

18 V členu 9 uredb št. 1552/89 in 1150/2000, ki spada pod naslov III, „Dajanje lastnih sredstev na razpolago“, je določeno:

„1. Po postopku iz člena 10 vsaka država članica knjiži lastna sredstva v dobro računa, ki je v imenu Komisije odprt pri ministrstvu za finance ali organu, ki ga je ta določila.

Račun se vodi brezplačno.

2. Komisija zneske v dobro preračuna in knjiži na svoje račune […]“

19 V členu 10(1) Uredbe št. 1552/89 oziroma Uredbe št. 1150/2000, ki ravno tako spada pod naslov III, je določeno:

„Ko se odšteje 10 % za stroške zbiranja na podlagi člena 2(3) [Sklepa 88/376 oziroma Sklepa 94/728], se lastna sredstva iz člena 2(1)(a) in (b) [teh sklepov] vknjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila določena pravica v skladu s členom 2.

Pravice, ki se prikazujejo na računih [B] na podlagi [člena 6(2)(b) oziroma člena 6(3)(b)], pa se knjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem so bile pravice izterjane."

20 V členu 11 uredb št. 1552/89 in 1150/2000, ki ravno tako spada pod naslov III, je navedeno:

„Za vsako zamudo pri knjiženju na račun iz člena 9(1) država članica plača obresti po obrestni meri, ki velja na denarnem trgu te države članice za kratkoročne javnofinančne operacije na predpisani datum knjiženja, povečani za dve odstotni točki. Ta obrestna mera se poveča za 0,25 odstotne točke za vsak mesec zamude. Povečana obrestna mera velja za celotno obdobje zamude."

21 V členu 17(1) in (2) teh uredb, ki spada pod naslov VII, „Določbe o inšpekcijskih ukrepih“, je določeno:

„1. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da je v skladu s to uredbo Komisiji na razpolago znesek v višini pravic, določenih v členu 2.

2. Države članice zneskov v višini določenih pravic niso dolžne dati na razpolago Komisiji samo, če jih zaradi razlogov višje sile niso mogle zbrati. Poleg tega države članice obveznosti dajanja teh sredstev na razpolago Komisiji niso dolžne upoštevati samo v posebnih primerih, če se po celoviti oceni vseh okoliščin posameznega primera ugotovi, da brez njihove krivde dolgoročno sredstev ni mogoče zbrati. […]“

Predhodni postopek

22 Zastopniki Komisije so izvedli inšpekcijski pregled tradicionalnih lastnih sredstev v Belgiji od 18. do 22. novembra 1996 in od 1. do 5. decembra 1997. Iz poročil o teh inšpekcijskih pregledih je razvidno, da je v carinskem tranzitnem postopku prišlo do nepravilnosti pri določanju, knjiženju in dajanju lastnih sredstev na razpolago, kot tudi pri uporabi postopka TIR. Do teh nepravilnosti naj bi prišlo zaradi neplačila ali zamude plačila lastnih sredstev Komisiji zaradi neupoštevanja pravil o knjiženju iz člena 6(2) Uredbe št. 1552/89.

23 Glede inšpekcijskega pregleda iz leta 1996 je Komisija z dopisom z dne 12. maja 1999 belgijske organe ponovno obvestila o nepravilnostih iz poročil o inšpekcijskih pregledih. Glede inšpekcijskega pregleda iz leta 1997 je Komisija ugotovila, da belgijski organi niso opravili nobene računovodske vknjižbe v primerih iz tabel 1 in 2 poročila o inšpekcijskih pregledih glede nezaključenih TIR-zvezkov za določene zneske, za katere je bilo predloženo jamstvo in ki se jih ni izpodbijalo. Zadevni zneski naj bi bili knjiženi na račun B po inšpekcijskem pregledu Komisije, ker je zavarovalno združenje izpodbijalo terjatve, ki so bile naslovljene nanj.

24 Upoštevajoč, da dolžnik teh dolgov ni izpodbijal, je Komisija z dopisom z dne 2. februarja 2000 zahtevala, da se zgoraj navedeni zneski vpišejo na račun A. Od belgijskih organov je zahtevala tudi, naj za obdobje od 1. januarja 1995 do 1. decembra 1997 predložijo seznam vseh nezaključenih TIR-zvezkov z navedbo o njihovi določitvi in njihovi računovodski obravnavi. Prav tako je od njih zahtevala, naj *ex officio* na račun A vpišejo vse zneske, za katere je bilo predloženo jamstvo in se jih ni izpodbijalo.

25 Belgijski organi so v odgovorih z dne 12. februarja 2001 o inšpekcijskem pregledu za leto 1996 in z dne 31. maja 2000 za inšpekcijski pregled za leto 1997 ugovarjali očitkom Komisije.

26 Ker Komisije trditve Kraljevine Belgije niso prepričale, je 23. oktobra 2001 na to državo članico naslovila pisni opomin, v katerem je ponovno predstavila svoje stališče in belgijske organe pozvala, naj glede tega predstavijo svoja stališča. Belgijski organi so odgovorili z dopisom z dne 17. januarja 2002 in ponovno ugovarjali trditvam Komisije.

27 Ker s tem odgovorom ni bila zadovoljna, je ta institucija 26. junija 2002 Kraljevini Belgiji poslala obrazloženo mnenje. Pozvala jo je, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da se v dveh mesecih od prejema obrazloženega mnenja uskladi z njim. Belgijski organi so v dopisu z dne 6. septembra 2002 še vedno vztrajali pri svojem mnenju.

28 V teh okoliščinah se je Komisija odločila vložiti to tožbo.

Dopustnost tožbe

Trditve strank

29 Kraljevina Belgija najprej meni, da se Komisija v tem postopku ne more sklicevati na tožbene razloge kršitve določb Uredbe št. 1150/2000, ki temeljijo na Uredbi št. 1552/89, kot je bila spremenjena z Uredbo št. 1355/96, ki se uporablja od 14. julija 1996. Ti tožbeni razlogi naj bi bili nedopustni, saj naj ne bi temeljili na določbah Uredbe št. 1552/89 v njeni prvotni različici, ki so se uporabljale v dejanskem stanju obravnavanega primera, ker so bili pozivi k plačilu v zvezi z zadevnimi TIR-zvezki izdani pred 14. julijem 1996.

30 Tožba naj bi bila nato brezpredmetna in torej nedopustna, kolikor se nanaša na prepozno knjiženje zneskov na račun B. Ta vknjižba naj bi bila namreč opravljena takoj po obvestilu Komisije o poročilu o inšpekcijskih pregledih, torej preden je bilo poslano obrazloženo mnenje. Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti naj torej ne bi bilo več mogoče vložiti zaradi neobstoja navedene vknjižbe.

31 Glede prvega razloga nedopustnosti Komisija zatrjuje, da so bili pogoji za vzpostavitev pravice Skupnosti do carinskega dolga enaki pred kodifikacijo iz Uredbe št. 1150/2000 in po njej, saj določbe Uredbe št. 1552/89, kot so bile spremenjene z Uredbo št. 1355/96, niso vplivale na določbe, ki so predmet obravnave v tem sporu. To stališče naj bi zavzela tudi Kraljevina Belgija, ki naj bi priznavala, da člen 2 Uredbe št. 1150/2000 določa štiri pogoje, ki so bili enaki tistim, določenim v členu 2 Uredbe št. 1552/89. Prvi razlog nedopustnosti naj bi bil torej neutemeljen.

32 Glede zatrjevane delne nedopustnosti tožbe v delu, ki se nanaša na prepozno knjiženje zneskov na račun B, Komisija opozarja, da pri inšpekcijskih pregledih, ki so bili izvedeni novembra 1996, v večini izmed 33 zadevnih primerov belgijski organi niso knjižili ničesar niti na račun B niti, *a fortiori*, na račun A. Sporni zneski naj bi bili knjiženi na račun B šele decembra 1997. Upoštevajoč, da Kraljevina Belgija ne želi posredovati drugih podobnih spisov, naj ne bi bilo izključeno, da obstajajo še drugi primeri, pri katerih ni prišlo do računovodskega knjiženja. Napačno knjiženje na račun B namesto knjiženja na račun A, naj bi imelo učinek prepoznega knjiženja, zaradi česar naj bi bile dolgovane zamudne obresti.

Presoja Sodišča

33 Glede prvega razloga nedopustnosti je treba omeniti, da se mora v skladu s sodno prakso obstoj neizpolnitve obveznosti v okviru tožbe na podlagi člena 226 ES presojati glede na ureditev Skupnosti, ki je veljala ob koncu roka, ki ga je Komisija določila zadevni državi članici za uskladitev z obrazloženim mnenjem (glej zlasti sodbi z dne 10. septembra 1996 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-61/94, Recueil, str. I-3989, točka 42, in z dne 9. novembra 1999 v zadevi Komisija proti Italiji, C-365/97, Recueil, str. I-7773, točka 32).

34 Čeprav predlogov, ki jih vsebuje tožba, načeloma ni mogoče razširiti prek zatrjevane neizpolnitve obveznosti v izreku obrazloženega sklepa in v pisnem opominu, pa kljub temu velja, da je Komisiji dopustno predlagati ugotovitev neizpolnitve obveznosti, ki izhajajo iz prvotne različice akta Skupnosti, ki je bil pozneje spremenjen ali razveljavljen, in ki so bile ohranjene v novih določbah. Nasprotno pa predmeta spora ni mogoče razširiti na obveznosti, ki izhajajo iz novih določb, ki nimajo ekvivalenta v prvotni različici zadevnega akta, kar bi sicer pomenilo bistveno kršitev pravilnosti postopka za ugotovitev neizpolnitve obveznosti (glej v tem smislu sodbo z dne 12. junija 2003 v zadevi Komisija proti Italiji, C-363/00, Recueil, str. I-5767, točka 22).

35 Zato je dopusten predlog Komisije, naj se ugotovi, da Kraljevina Belgija ni izpolnila obveznosti iz členov 6, 9, 10 in 11 Uredbe št. 1150/2000.

36 Glede drugega razloga nedopustnosti je treba povedati, da obstaja nerazdružljiva vez med obveznostjo določitve lastnih sredstev Skupnosti, obveznostjo knjiženja teh na račun Komisije v predpisanem roku in tudi obveznostjo plačila zamudnih obresti (glej zlasti sodbo z dne 16. maja 1991 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-96/89, Recueil, str. I-2461, točka 38).

37 Če bi bil torej očitek Komisije glede napačnega knjiženja carinskega dolga in prepoznega dajanja na razpolago ustreznih lastnih sredstev utemeljen, ne bi mogli izključiti, da vse posledice neizpolnitve obveznosti niso bile odstranjene po poteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, zlasti plačilo zamudnih obresti na podlagi Uredbe št. 1150/2000. Zato še naprej obstaja interes, da se zatrjevana neizpolnitev, če je to potrebno, ugotovi s sodbo (glej v tem smislu sodbo z dne 14. aprila 2005 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-104/02, ZOdl., str. I-2689, točki 45 in 46).

38 V preostalem, kot je opomnilo Sodišče v točki 47 zgoraj navedene sodbe z dne 12. junija 2003 v zadevi Komisija proti Italiji, nespoštovanje obveznosti, ki jo nalaga pravilo prava Skupnosti, s strani države članice samo po sebi pomeni neizpolnitev obveznosti, navajanje, da to nespoštovanje ni povzročilo škodljivih posledic, pa je nepomembno, enako kot navajanje, da za zadevno državo ni ustvarilo nobenih koristi.

39 Zato je treba tudi ta razlog zavrniti.

Temelj

Prvi očitek: nepravilnosti pri obravnavanju določenih TIR-zvezkov, ker lastna sredstva niso bila niti pravilno knjižena niti izplačana v rokih

Trditve strank

40 Komisija trdi, da so pri inšpekcijskih pregledih, ki so bili izvedeni v Belgiji novembra 1996 in decembra 1997, zastopniki Komisije opazili nepravilnosti pri določanju, knjiženju in dajanju lastnih sredstev na razpolago, kot tudi pri uporabi postopka TIR za operacije, katerih prevzem s strani belgijskih carinskih uradov naj bi segal v čas od leta 1992 do 1994.

41 Glede nepravilnosti, ugotovljenih za leto 1996, naj bi belgijski organi od 33 nezaključenih TIR-operacij v 20 primerih izvedli knjiženje določenih pravic na račun B šele leto dni po inšpekcijskih pregledih, ki so jih izvedli zastopniki Komisije. Poleg tega naj bi v dveh primerih prišlo do zastaranja carinskega dolga, upoštevajoč, da naj carinski organi ne bi v rokih opravili zahtevanih obvestil, in sicer obvestilo o nezaključitvi TIR-zvezka zavarovalnemu združenju oziroma zahtevek za plačilo dolžniku in/ali zavarovalnemu združenju. Glede obeh primerov so belgijski organi plačilo določenega zneska z zamudnimi obrestmi na račun Komisije sprejeli, ampak naj ne bi bilo izvršeno.

42 V ostalih primerih, čeprav je bilo za TIR-zvezke, prevzete leta 1993, predloženo jamstvo, naj bi belgijski organi knjižili ustrezne zneske na račun A zunaj roka, ki ga določa člen 6(2)(a) Uredbe št.1552/89 (postal člen 6(3)(a) Uredbe št. 1150/2000), potem ko so od zavarovalnega združenja avgusta 1999 prejeli plačilo teh zneskov. V skladu s členom 455 izvedbene uredbe in členom 11 Konvencije TIR bi morali belgijski organi določiti zadevna lastna sredstva najpozneje 15 mesecev po prevzemu TIR-zvezka in jih knjižiti na račun A najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica določena.

43 Končno glede več TIR-zvezkov, katerih skupni znesek presega 156 milijonov BEF, za katere je bilo prav tako predloženo jamstvo in katerih naj dolžnik ne bi izpodbijal, naj belgijski organi ustreznih zneskov ne bi knjižili na račun A zato, ker se je po omejevalnih ukrepih zoper zavarovalno združenje, to pritožilo. Ob tej priložnosti naj bi se od belgijskih organov zahtevalo, naj svoje stališče glede računovodske obravnave nezaključenih TIR-zvezkov splošneje uskladijo s pogoji iz točke 42 te sodbe in *ex officio* na račun A knjižijo vsak znesek, za katerega je predloženo jamstvo in se ga ne izpodbija, in to v rokih, ki jih določa ureditev Skupnosti.

44 Med inšpekcijskim pregledom leta 1997 naj bi zastopniki Komisije ugotovili, da belgijski organi niso opravili nobene računovodske vknjižbe za primere iz tabel 1 in 2 poročila o tem pregledu glede nezaključenih TIR-zvezkov, čeprav je šlo za zneske, ki so bili določeni, za katere je bilo predloženo jamstvo in jih dolžnik ni izpodbijal. Po teh pregledih naj bi belgijski organi te zneske knjižili na račun B tako, pri čemer so se sklicevali na pritožbo zavarovalnega združenja zoper terjatve, ki so bile naslovljene nanj.

45 Komisija v repliki pojasnjuje, da v tem postopku Kraljevini Belgiji očita, da je določila pravice šele eno leto po tem, ko je Komisija izvedla inšpekcijske preglede, čeprav so bili organi te države seznanjeni z nepravilnostmi že veliko pred pregledi; da zadevnih zneskov ni knjižila na račun A, čeprav so bila zanje predložena jamstva in niso bila izpodbijana pred iztekom obveznega roka za knjiženje, ki je določen v členu 6(3)(a) Uredbe št. 1150/2000; da teh zneskov ni izplačala Komisiji v skladu s členoma 9 in 10(1) te uredbe; da v obeh primerih kršitve, ki so ju ti organi priznali, ni plačala ustreznega zneska in da ji ni posredovala podatkov glede ostalih podobnih spisov.

46 Komisija zavrača pojasnila, ki jih je navedla belgijska vlada v utemeljitev nepravilnosti in zamud pri knjiženju, ki so bile ugotovljene pri obeh zadevnih pregledih. Te zamude naj bi široko prekoračile roke, ki jih določa člen 6(3) Uredbe št. 1150/2000, tako za knjiženje na račun A, kot na račun B. Zamuda knjiženja na račun A naj bi imela za posledico prepozno dajanje na razpolago zadevnih lastnih sredstev in zato naj bi bile dolgovane zamudne obresti.

47 Trditve belgijskih organov, po kateri naj bi neobstoj roka, v katerem je treba carinski dolg po pravu Skupnosti in belgijskem pravu izpodbijati, upravičevala možnost izpodbijanja zunaj roka, ki ga za knjiženje tega dolga določa Uredba št. 1150/2000, naj ne

bi bilo mogoče sprejeti. Tako razmišljanje naj bi imelo namreč za posledico izničenje polnega učinka člena 6(3) te uredbe, katere cilj naj bi bila zagotovitev dobrega delovanja sistema virov lastnih sredstev Skupnosti. Po mnenju Komisije se avtomatizem iz člena 11 te uredbe glede plačila zamudnih obresti uporabi takoj, ko zadevna država članica potrdi zamudo pri knjiženju.

48 Sicer si samo neplačila dolgovanih pravic naj ne bi bilo mogoče razlagati kot „izpodbijanja“ v smislu člena 6(3)(b) Uredbe št. 1150/2000, ker je mogoče, da dolžnik dolga ne plača zaradi kakšnega drugega razloga, na primer ker pride do napake ali ker je pozabil. Belgijski organi naj sicer ne bi predložili nobenega elementa, ki bi potrdil, da so bile določene pravice izpodbijane, kar bi lahko vodilo do storna dolga.

49 Glede tega, ali se glede carin, ki so bile predmet inšpekcijskih pregledov leta 1997, šteje, da je bilo zanje predloženo skupno jamstvo, Komisija meni, da jamstva vsaj deloma zadostujejo za kritje zadevnih dolgov. Glede vrste jamstva naj ne bi obstajalo nobeno razlikovanje, tako da bi se morali tudi zadevni zneski, za katere je predloženo jamstvo, knjižiti na račun A in izplačati Komisiji v predpisanih rokih.

50 Komisija prav tako zavrača, da se šteje, da lahko le izpodbijanje s strani zavarovalnih združenj utemelji knjiženje zadevnih pravic na račun B. Glede TIR-zvezkov iz poročila o inšpekcijskem pregledu iz novembra 1996 naj pogoji iz člena 6(3)(b) Uredbe št. 1150/2000 ne bi bili izpolnjeni niti glede TIR-zvezkov, za katere so medtem belgijski organi izplačali terjatve, niti za tiste, ki so še vedno knjižene na račun B. Glede TIR-zneskov iz poročila o inšpekcijskih pregledih za december 1997 naj bi za določeno število primerov veljalo enako. V vseh teh primerih bi morali belgijski

organi v skladu s členom 455 izvedbene uredbe in členom 11 Konvencije TIR določiti zadevna lastna sredstva najkasneje 15 mesecev (12+3) po prevzemu zadevnih TIR-zvezkov in jih knjižiti na račun A v roku, ker gre za zneske, za katere je predloženo jamstvo in jih dolžnik ne izpodbija.

51 Po mnenju Komisije naj bi se izpodbijanje s strani zavarovalnega združenja najprej nanašalo na prevzem dolgov z njegove strani in ne na njihovo veljavnost. V vsakem primeru naj tako izpodbijanje v obravnavanem primeru ne bi bilo odločilno, ker naj bi do njega prišlo po datumu, ko naj bi bile zadevne pravice knjižene na račun A in dane na razpolago Komisiji.

52 Belgijska vlada naj bi samo navajala domnevne položaje, ne da bi pojasnila, kakšen je bil ali so bili razlogi za izpodbijanje terjatev s strani zavarovalnega združenja, čeprav naj bi dokazno breme za te razloge nosili organi te države članice. Po ugotovitvah Komisije je v določenih primerih to združenje terjatve izpodbijalo le s tožbo zoper poziv, ki je bil izdan mesece ali celo leto po poslanem zahtevku o plačilu. Komisija pa opozarja, da bi morali biti zneski, za katere je predloženo jamstvo TIR in ki se jih ni izpodbijalo, knjiženi na račun A in torej izplačani Komisiji pred razvezo podzavarovalne pogodbe s strani združenja zavarovalnic.

53 Glede terjatev, ki izhajajo iz primerov, ki se jih je ocenjevalo pri inšpekcijskih pregledih leta 1996, Komisija vztraja, da je odločilen datum začetek TIR-postopka in datum predložitve jamstva. Ker se na datum, ko bi morale biti te pravice dane na razpolago Komisiji, teh spisov ni izpodbijalo, bi bilo treba te zneske knjižiti na račun A. Okoliščina, da bi bilo treba te spise povzeti v arbitražnem postopku, ki ga je IRU uvedlo zoper združenje zavarovalnic, naj ne bi v ničemer spremenila tega, da se terjatev v trenutku njihove zapadlosti ni izpodbijalo. Glede terjatev, ki izhajajo

iz spisov, ki se jih je presojalo med inšpekcijskim pregledom leta 1997, naj se ne bi bilo mogoče sklicevati na prekinitev zavarovalne pogodbe s strani tega združenja, saj je bilo za vse zadevne spise predloženo jamstvo v okviru TIR-postopka, prekinitev podzavarovalne pogodbe pa ni postavila pod vprašaj tega jamstva.

54 Uredba št. 1150/2000 naj ne bi razlikovala med „pravimi“ in „nepravimi“, „osebnimi“ ali „stvarnimi“ jamstvi. Države članice naj bi bile svobodne pri izbiri, katero vrsto jamstva zahtevajo, pri čemer je edini pogoj ta, da je jamstvo učinkovito in zadostno, v nasprotnem primeru bi posledice morale nositi te države članice in ne Skupnost.

55 Komisija navaja, da je knjiženje lastnih sredstev v smislu člena 10 Uredbe št. 1150/2000 neločljivo povezano z njihovo določitvijo, ki ne pomeni, da so bili zadevni zneski zbrani, ampak le, da bili vknjiženi. Obveznost knjiženja zneskov naj bi obstajala celo, če države članice niso zbrale zadevnih zneskov.

56 Komisija nazadnje navaja, da se zdi, da belgijski organi trdijo, da gre v vseh 72 primerih za goljufije. Informacije naj bi imela le za 33 primerov, ki so bili predmet poročila o inšpekcijskih pregledih za leto 1996. Od belgijskih organov naj bi za vse podobne primere zahtevala, naj zadevne zneske dajo na razpolago. Belgijski organi naj ne bi sporočili vseh podatkov, ki so se zahtevali med izvedenimi inšpekcijskimi pregledi, s čimer naj ne bi izpolnili obveznosti lojalnega sodelovanja.

57 Belgijski organi naj bi zatrjevali tudi, da ne želijo ogroziti kazenske preiskave glede goljufij z izterjavo. Ti organi naj bi tako na podlagi člena 11(1) Konvencije TIR poskušali utemeljiti, da se je v vseh primerih uporabil podaljšan rok dveh let za obvestilo

o nezaključenem postopku. Za 31 od 33 primerov, pri katerih je bil izveden inšpekcijski pregled, pa so belgijski organi obvestili zavarovalno združenje že mnogo prej, v enem dnevu ali v nekaj mesecih. Poleg tega naj domnevna želja, da se ne bi ogrozilo kazenske preiskave, ne bi utemeljila dolgega nedelovanja belgijskih organov glede izterjave pri imetniku ali zavarovalnem združenju. Rok dveh let, na katerega se sklicujejo belgijski organi, naj bi bil le v korist zavarovalnega združenja, ki lahko v tem podaljšanem roku predloži dokaz o pravilnem izvajanju postopkov TIR, čeprav naj bi se v odnosih z dolžnikom uporabljal enoletni rok.

58 Po mnenju Kraljevine Belgije ta spor izvira iz strukturalne krize, ki je obstajala pri prevozu na podlagi TIR-zvezkov v letih 1995 do 1997, ker je združenje zavarovalnic ob koncu leta 1994 prekinilo zavarovalno pogodbo z IRU in zavarovalnimi združenji ter naj bi od tega datuma zavrnilo plačevanje carinskih dolgov, ki so nastali pred koncem leta 1994. Vsi ti primeri naj bi bili povzeti v arbitražnem postopku, ki ga je začel IRU zoper združenje zavarovalnic, da bi dosegel plačilo zneskov po sodni poti. Arbitražno sodišče naj bi se v tretjini od približno 3000 primerov izreklo v korist združenja zavarovalnic, ker le-to ni bilo odgovorno za plačilo carinskih dolgov, ki so nastali pred koncem leta 1994. IRU naj bi se na to pritožil.

59 Glede nezaključenih zvezkov TIR, ki so jih prevzeli belgijski carinski uradi, naj ne bi bilo mogoče prostovoljnega plačila dobiti niti od dolžnika niti od zavarovalnega združenja, ker je to izpodbijalo vse terjatve iz TIR-zvezka. Ker bi ta položaj lahko povzročil spremembe vrednosti terjatve, naj bi bilo knjiženje spornih zneskov na račun B v skladu z ureditvijo Skupnosti.

60 Z izjemo dveh TIR-zvezkov, glede katerih naj bi Kraljevina Belgija zahtevek za plačilo priznala kot prepozen, naj Komisija ne bi trdila, da se terjatev ni določila

v skladu s členom 2 Uredbe št 1552/89. Pogoji, ki so potrebni za to določitev, naj bi bili izpolnjeni šele z datumom, ko je bilo zavarovalno združenje pozvano k plačilu. V nasprotju s Komisijo Kraljevina Belgija trdi, da je v členu 11(1) Konvencije TIR v povezavi z njenim odstavkom 2 jasno določeno, da mora država članica zavarovalno združenje pozvati k plačilu najkasneje tri leta (1 + 2) po prevzemu TIR-zvezka, razen če gre, kot v obravnavanem primeru, za zaključek, dosežen z goljufijo ali nepravilno, pri čemer je najdaljši rok 4 (2 + 2) leta. Za vse zadevne TIR-zvezke, ki so bili zaključeni nepravilno ali z goljufijo, naj bi do določitve terjatve, izvršene v zakonitem roku po dolgih preiskavah, pri katerih se določi znesek in identiteta dolžnikov, ki je za to določitev nepogrešljiva, prišlo takrat, ko bivše združenje zavarovalnic ni več prevzemalo obveznosti.

61 Prav tako belgijska vlada po eni strani meni, da za knjiženje na račun A ne zadostuje določitev jamstva, ne glede na to, kakšne vrste je, in po drugi strani, da je knjiženje na račun B mogoče, čeprav imetnik TIR-zvezka formalno ne izpodbija carinskega dolga.

62 Če bi bil namen člena 6(2)(b) Uredbe št. 1552/89 izogibanje temu, da država članica sama ne more nositi bremena neizterjanih pravic, bi moralo biti jamstvo v smislu te določbe mogoče uresničiti v tam določenem roku. V vseh primerih naj bi bilo obvestilo o izterjavi poslano zavarovalnemu združenju pred julijem 1996 in za vse zadevne TIR-zvezke naj bi ta rok za knjiženje zneska carinskega dolga na računu lastnih sredstev potekel takoj, ko je združenje zavarovalnic odpovedalo pogodbo o podzavarovanju. Zato je bilo upoštevanje teh zneskov na račun B pravilno utemeljeno do dejanske izterjave jamstva, če do nje prišlo.

63 S strani Komisije razlikovanje knjiženja na računu B glede na to, ali zahtevek za plačilo izpodbija oseba, ki je neposredno odgovorna, ali zavarovalno združenje,

v vsakem primeru naj ne bi bilo utemeljeno. Poleg tega naj stališče te institucije, da bi bilo treba izpodbijati pisno v roku, predpisanem za upoštevanje pri računu lastnih sredstev (prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica določena), naj ne bi upoštevalo prava Skupnosti, še posebej Uredbe št. 1552/89 in Konvencije TIR.

Presoja Sodišča

64 Kot je poudarila generalna pravobranilka v točkah od 49 do 51 sklepnih predlogov, se prvi očitek tožbe deli na več delov. Najprej gre za to, da se ugotovi, da belgijski organi niso opravili obvestil, povezanih s carinskim dolgom za dva izmed TIR-zvezkov iz tega postopka (glej točko 41 te sodbe), in posledično neizpolnitev obveznosti iz Uredbe št. 1150/2000, ki je Kraljevina Belgija ne izpodbija. Kot drugo se Sodišču predlaga, naj glede na rezultate dveh inšpekcijskih pregledov lastnih sredstev, ki jih je izvedla Komisija glede ostalih operacij prevoza blaga na podlagi TIR-zvezkov, ki so bili prevzeti med leti od 1992 do 1994, ugotovi, da je Kraljevina Belgija vsaj v določenih primerih pozno knjižila lastna sredstva, ki izhajajo iz TIR-zvezkov, ki niso bili redno zaključeni, hkrati pa ta lastna sredstva knjižila na račun B namesto na račun A, kar je prispevalo k temu, da lastna sredstva niso bila dana na razpolago Komisiji oziroma so bila dana prepozno. Zato je res, da so se zneski terjatev za TIR-zvezke iz te tožbe, ki so bili potrjeni v letih od 1992 do 1994, knjižili eno leto po zgoraj navedenih inšpekcijskih pregledih, izvedenih v letih 1996 in 1997.

65 Takoj je treba poudariti, da je ta del prvega očitka utemeljen, saj belgijska vlada priznava, da obvestila, ki jih zahteva carinska ureditev glede dolgov dveh izmed TIR-zvezkov iz tega postopka, niso bila opravljena v predpisanih rokih, kar je

povzročilo zastaranje carinskega dolga in s tem nespoštovanje obveznosti iz Uredbe št. 1150/2000,.

– Domnevno prepozno knjiženje pravic

66 Če se ugotovi, da je v času ali v zvezi s prevozom na podlagi zvezka TIR v skladu s členom 454(2) izvedbene uredbe v eni državi članici nastala kršitev ali nepravilnost, lahko ta država članica v skladu z določbami Skupnosti ali s svojimi določbami, ne da bi posegala v začetek kazenskih postopkov, izterja carino in druge morebitne dajatve. V tem primeru na podlagi člena 455(1) iste uredbe carinski organi o tem obvestijo imetnika zvezka TIR in garantno združenje v roku, predpisanem v členu 11(1) Konvencije TIR, torej v enem letu od takrat, ko carinski organi prevzamejo TIR-zvezek v primeru nezaključka, pri čemer se ta rok v primeru zaključka, doseženega z zlorabo ali goljufijo, lahko podaljša na dve leti.

67 Na podlagi člena 11(2) Konvencije TIR bo zahtevek za plačilo poslan zavarovalnemu združenju v treh mesecih do najpozneje dveh let po datumu, ko je bilo zavarovalno združenje obveščeno, da zvezek TIR še ni zaključen, ali je bilo potrdilo o zaključku pridobljeno z zlorabo ali goljufijo, razen če terjatev v zgoraj omenjenem roku dveh let postane predmet sodnega postopka, takrat se zahteva za plačilo pošlje v roku enega leta po datumu, ko začne veljati odločitev sodišča.

68 Iz zgoraj navedenih povezanih določb izhaja, da mora do zahtevka za plačilo carinskega dolga, če postopek ni bil zaključen, priti najkasneje tri leta po datumu prevzema TIR-zvezka, ta rok pa se lahko podaljša na štiri leta, če je bilo potrdilo o podaljšanju pridobljeno z goljufijo.

69 Kljub temu je treba poudariti, da ker je namen člena 455(1) izvedbene uredbe zagotoviti enotno in skrbno uporabo zadevnih določb glede izterjave carinskega dolga za hitro in učinkovito dajanje na razpolago lastnih sredstev Skupnosti (glej po analogiji zlasti sodbo z dne 14. aprila 2005 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-460/01, ZOdl., str. I-2613, točke 60, 63, 69 in 70), je treba obvestilo o kršitvi ali nepravilnosti v vsakem primeru opraviti, kolikor hitro je mogoče, in sicer takoj ko so carinski organi izvedeli za to kršitev ali nepravilnost, torej morebiti in kot v obravnavanem primeru v najmanj 31 primerih, veliko pred iztekom najdaljših mogočih rokov enega leta oziroma v primeru goljufije dveh let iz člena 11(1) Konvencije TIR.

70 Iz enakih razlogov je treba zahtevek za plačilo v smislu člena 11(2) Konvencije TIR poslati takoj, ko lahko carinski organi to storijo, torej morebiti in kot v obravnavanem primeru v večini primerov inšpekcijskih pregledov za leto 1996, za katere ima Komisija na voljo ustrezne informacije, pred iztekom dvoletnega roka od obvestila o kršitvi ali nepravilnosti zainteresiranim strankam, torej od februarja 1995.

71 Ker namen Komisije ni ugotoviti neizpolnitve obveznosti določb Konvencije TIR in določb izvedbene uredbe, ampak kršitev člena 6 Uredbe št. 1150/2000 glede knjiženja lastnih sredstev, je treba preveriti, ali je Kraljevina Belgija s tem, ko je sporne zneske knjižila šele eno leto po inšpekcijskih pregledih, ki jih je Komisija izvedla v letih 1996 in 1997, kršila to določbo.

72 Člen 6(1) Uredbe št. 1150/2000 določa, da morajo države članice voditi evidenco lastnih sredstev pri ministrstvu za finance ali organu, ki ga same imenujejo. Odstavek 3(a) in (b) tega člena določa, da morajo države članice knjižiti pravice, „določene v skladu s členom 2“ te uredbe, na računih najkasneje prvi delovni dan

po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica določena, in sicer na račun A oziroma na račun B, če so izpolnjeni določeni pogoji za to.

73 Člen 2(1) in (2) Uredbe št. 1150/2000 določa, da se pravica Skupnosti do lastnih sredstev „določi“ takoj, ko so izpolnjeni pogoji za „knjiženje“ pravice na račune in „obvestilo“ dolžnika, določeni v carinskih predpisih. Datum določitve pravice iz tega odstavka 1 je datum „knjiženja v računovodske knjige“, ki so določene v carinskih predpisih.

74 Glede „knjiženja“ in „obvestila“ o pravicah dolžnika napotuje člen 2 Uredbe št. 1150/2000 na carinske predpise. Torej na izvedbeno uredbo, na Konvencijo TIR in na Uredbo Sveta (EGS) št. 2913/92, ki ustanavlja carinski zakonik Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik). Kot „obvestilo“ v smislu člena 2 Uredbe št. 1150/2000 se ob upoštevanju člena 11(2) Konvencije TIR šteje zahtevek za plačilo.

75 Kot je Sodišče poudarilo v točki 59 sodbe z dne 15. novembra 2005 v zadevi Komisija proti Danski (C-392/02, ZOdl., str. I-9811) iz členov 217, 218 in 221 carinskega zakonika izhaja, da so zgoraj omenjeni pogoji izpolnjeni, ko imajo carinski organi na voljo, kar je potrebno za izračun zneska dajatev, ki izhaja iz carinskega dolga, in določitev dolžnika (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi z dne 14. aprila 2005, Komisija proti Nizozemski, točka 71, in Komisija proti Nemčiji, točka 80). Države članice ne morejo opustiti določitve terjatev, tudi če jih izpodbijajo, ker se lahko sicer finančno ravnovesje Skupnosti zaradi ravnanja ene države članice poruši (zgoraj navedena sodba Komisija proti Danski, točka 60).

76 Zato morajo države članice določiti pravico Skupnosti do lastnih sredstev takoj, ko lahko njihovi carinski organi izračunajo znesek pravic, ki izhaja iz carinskega dolga, in določijo dolžnika (zgoraj navedena sodba Komisija proti Danski, točka 61), in te pravice knjižiti na račun v skladu s členom 6 Uredbe št. 1552/89.

77 V obravnavanem primeru ni sporno, da so belgijski organi carinski dolg knjižili šele eno leto po inšpekcijskih pregledih, ki jih je izvedla Komisija v letih 1996 in 1997, in da so bili zahtevki za plačilo, katerih pošiljanje predpostavlja, da so belgijski carinski organi lahko izračunali višino pravic, ki izhajajo iz tega dolga in določili dolžnika, poslani veliko pred temi pregledi. V takih okoliščinah je do knjiženja, ki bi moralo biti izvedeno v roku, določenem v členu 6(3) Uredbe št. 1150/2000, v tem primeru od takrat, ko so bili poslani zahtevki za plačilo, prišlo očitno prepozno.

– Domnevno napačno knjiženje pravic na račun B

78 Kot je opozorilo Sodišče v točki 66 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Danski, morajo države članice na podlagi člena 17(1) in (2) Uredbe št. 1150/2000 sprejeti vse potrebne ukrepe, da se zneski pravic, določeni v skladu s členom 2 te uredbe, dajo na razpolago Komisiji. Državam članicam teh ukrepov ni treba sprejeti le, če izterjave ni bilo mogoče izvesti zaradi višje sile ali če se izkaže, da definitivno ni mogoče izvesti izterjave zaradi razlogov, ki se jim jih ne more očitati.

79 Glede knjiženja lastnih sredstev je v členu 6(3)(a) in (b) Uredbe št. 1150/2000 določeno, da morajo države članice knjižiti na račun A pravice, določene v skladu

s členom 2 iste uredbe, najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica določena, ne da bi to vplivalo na knjiženje na račun B v istem roku določenih pravic, ki „še niso izterjane“ in „zanje še ni bilo predloženo jamstvo“, kot tudi za določene „pravice, za katere je bilo predloženo jamstvo, ki se jih izpodbija, in bi se po rešitvi nastalega spora lahko spremenile“.

80 Z namenom dajanja lastnih sredstev na razpolago je v členu 9(1) Uredbe št. 1150/2000 določeno, da vsaka država članica lastna sredstva knjiži v dobro računa, ki je v skladu z določbami člena 10 navedene uredbe odprt v imenu Komisije. V skladu z odstavkom 1 zadnje navedene določbe se po odštetju stroškov zbiranja lastna sredstva vknjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila pravica „določena“ v skladu s členom 2 iste uredbe, z izjemo pravic, ki so bile knjižene na račun B na podlagi člena 6(3)(b) navedene uredbe, ki pa se knjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem so bile pravice „izterjane“.

81 Glede tega belgijska vlada po eni strani zatrjuje, da je bilo, čeprav so bile pravice iz tega postopka „izpodbijane“ v smislu člena 6(3)(b) Uredbe št. 1150/2000, zadevne zneske mogoče veljavno knjižiti na račun B.

82 Tako kot pravilno trdi belgijska vlada, sicer zavarovalna združenja, ki so na podlagi člena 8(1) Konvencije TIR skupaj in solidarno z imetnikom zvezka TIR zavezana k plačilu dajatev, ki se lahko zahtevajo, res lahko – tako kot imetnik – izpodbijajo same pravice (glej v tem smislu glede dokaza o kraju nastanka nepravilnosti sodbo z dne 23. septembra 2003 v zadevi BGL, C-78/01, Recueil, str. I-9543, točke od 50

do 53). Vendar Komisija trdi, da se spori, na katere se sklicuje belgijska vlada, nanašajo na izvajanje jamstev in ne na obstoj ali višino spornih terjatev. Belgijska vlada pa ni uspela prikazati, da so pogoji iz člena 6(3)(b) Uredbe št. 1150/2000 v obravnavanem primeru združeni, torej da so ta združenja pravice, ki so predmet obravnave v tem postopku, izpodbijala v rokih, zaradi česar bi se po rešitvi nastalega spora lahko spremenile.

83 Belgijska vlada po drugi strani zatrjuje, da bi lahko bile zadevne neizterjane pravice pravilno vknjižene na račun B, ker zanje dejansko niso bila predložena jamstva v smislu zgoraj navedenega člena 6(3)(b) Uredbe št. 1150/2000. Zatrjuje, da se ob upoštevanju razpada sistema jamstev, na katerem temelji tranzitni postopek na podlagi TIR-zvezkov od leta 1993, ki sledi odklonitvi združenjem zavarovalnic, da povrnejo plačilo nemškim zavarovalnim združenjem, ta jamstva niso izkazala za izvršljiva zaradi plačilne nesposobnosti poroka, tako da je bilo treba zadevne pravice knjižiti na računu B kot terjatve, za katere ni bilo predloženo jamstvo.

84 Poudariti je treba, da pravice in obveznosti zavarovalnega združenja, ki jih določa Konvencija TIR, urejajo hkrati ta konvencija, pravo Skupnosti in poroštvena pogodba, za katero velja belgijsko pravo, ki jih je zavarovalno združenje sklenilo s Kraljevino Belgijo (zgoraj navedena sodba BGL, točka 45).

85 Na podlagi člena 193 carinskega zakonika je zahtevano zavarovanje, da se zagotovi plačilo carinskega dolga, mogoče zagotoviti s strani poroka, v skladu s členom 195 istega zakonika pa se mora porok pisno zavezati, da bo solidarno z dolžnikom poravnal znesek carinskega dolga, za katerega je bilo predloženo jamstvo, ki zapade v plačilo.

86 Natančneje, v zvezi s prevozom blaga na podlagi TIR-zvezka, ki ga ureja člen 91(2)(b) carinskega zakonika, iz člena 8(1) Konvencije TIR izhaja, da se zavarovalna združenja s poroštveno pogodbo enako zavezujejo, da bodo plačala carine, ki jih dolguje dolžnik in da so zavezana skupaj in solidarno z dolžnikom za plačilo teh zneskov, čeprav na podlagi odstavka 8 istega člena pristojni organi, če je to mogoče, izterjajo plačilo od neposredno odgovorne osebe ali oseb in ga šele kasneje zahtevajo od zavarovalnega združenja.

87 V teh okoliščinah ni sporno, da jamstvo, ki so ga predložila zavarovalna združenja v okviru operacij TIR, spada pod pojem „jamstvo“ v smislu člena 6(3)(b) Uredbe št. 1552/89.

88 Vsekakor pa je treba navesti, da je v skladu s členom 8(3) Konvencije TIR naloga držav članic, da določijo najvišji znesek po TIR-zvezku, ki ga je mogoče izterjati od zavarovalnega združenja.

89 Torej kot priznava Komisija, je treba določene pravice, ki se nanašajo na TIR-operacijo, načeloma knjižiti na računu A in dati na razpolago Komisiji v skladu s členom 10 Uredbe št. 1552/89 do višine jamstva, dogovorjenega v okviru postopka TIR, čeprav bi znesek carinskega dolga morebiti presegel določeni znesek.

90 Ta razlaga je v skladu s cilji, ki jih zasleduje uvedba računa B, katerega namen je poleg tega, kot je navedeno v enajsti uvodni izjavi Uredbe št. 1552/89, omogočiti Komi-

siji natančnejše spremljanje in nadzor postopkov, ki jih sprejmejo države članice za zbiranje lastnih sredstev, tudi upoštevati finančna tveganja, s katerimi se te srečujejo.

91 Ni mogoče sprejeti trditve belgijske vlade, da zaradi krize postopka TIR, ki je povzročila razpad sistema jamstev, na katerem temelji ta postopek, od leta 1993 naprej za sporne terjatve v resnici niso več predložena jamstva, tako da je bilo treba ustrezne zneske knjižiti na računu B.

92 Ne da bi bilo treba preveriti, ali sistem jamstev, ki ga je uvedla Konvencija TIR od leta 1993 ni več pravilno deloval, je jasno – kot je tudi navedla Komisija –, da enostranska odločitev belgijskih organov, da te pravice vknjižijo na računu B, v vsakem primeru krši obveznost, ki jo imajo države članice na podlagi člena 17(1) Uredbe Komisije št. 1552/89, in sicer da sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da so v skladu s to uredbo Komisiji na razpolago lastna sredstva.

93 Navedeni člen 17(1) namreč pomeni poseben izraz zahtev po lojalnem sodelovanju, ki izhaja iz člena 10 ES, po katerem morajo države članice po eni strani Komisiji predložiti težave, s katerimi se srečujejo pri uporabi prava Skupnosti (glej po analogiji zlasti sodbo z dne 2. julija 2002 v zadevi Komisija proti Španiji, C-499/99, Recueil, str. I-6031, točka 24), po drugi strani pa jim ni dovoljeno sprejemati nacionalnih zaščitnih ukrepov proti ugovorom, pridržkom ali pogojem, ki jih lahko postavi Komisija (glej po analogiji sodbo z dne 5. maja 1981 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu, 804/79, Recueil, str. 1045, točka 32). V tem primeru pa ni sporno, da je Kraljevina Belgija delovala enostransko, ne da bi težave, na katere je naletela pri uporabi prava Skupnosti, predložila Komisiji, in to celo po ugovorih Komisije.

94 Kot je Sodišče poudarilo v točki 54 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Danski, je ta obveznost toliko pomembnejša, ker morajo biti deficitarni dohodki lastnih sredstev izravnani ali z drugimi lastnimi sredstvi ali s prilagoditvijo izdatkov.

95 Sicer pa se belgijska vlada ne more sklicevati na obstoj „višje sile“ v smislu člena 17(2) Uredbe št. 1552/89. V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba pojem višje sile razumeti v smislu okoliščin, ki so tuje tistemu, ki se nanje sklicuje, ter so neobičajne in nepredvidljive, hkrati pa njihovim posledicam kljub vsej skrbnosti ne bi bilo mogoče izogniti (glej zlasti sodbo z dne 5. februarja 1987 v zadevi Denkavit, 145/85, Recueil, str. 565, točka 11). S tem, da je Kraljevina Belgija pri knjiženju spornih pravic na račun B, ne da bi težavo predložila Komisiji in kljub ugovorom te, ravnala enostransko, očitno ni pokazala potrebne skrbnosti, da bi se zatrjevanim posledicam izognila.

96 Nepravilno knjiženje pravic na račun B je povzročilo prepozno knjiženje ustreznih lastnih sredstev na račun Komisije, ki mora biti v skladu s členoma 9 in 10 Uredbe št. 1150/2000 izvedeno v enakem roku, kot je tisti, ki je določen za knjiženje teh pravic na račun A ob uporabi člena 6(3)(a) iste uredbe.

97 Glede na zgoraj navedeno so vsi deli prvega očitka utemeljeni.

Drugi očitek: izostanek obvestila Komisiji o ostalih zneskih, ki so napačno knjiženi na račun B

98 Po eni strani je treba ugotoviti, da Komisija niti v tožbi niti v repliki ne pojasnjuje teh tožbenih predlogov, po drugi strani pa, da je namen predlogov Komisije ugotoviti neizpolnitev obveznosti države le glede členov 6, 9, 10 in 11 Uredbe št.1150/2000.

99 V teh okoliščinah je treba drugi očitek zavrniti.

Tretji očitek: neplačilo zamudnih obresti za zneske, dolgovane Komisiji

Trditve strank

100 Komisija zatrjuje, da so, ker belgijski organi še niso dali na razpolago velikega dela dolgovanih zneskov in ker so bili tisti, ki so bili dani na razpolago, dani prepozno, ob upoštevanju člena 11 Uredbe št. 1150/2000 dolgovane zamudne obresti. Po mnenju Komisije se te obresti nanašajo na vse zneske, za katere je bilo predloženo jamstvo in bi se morali knjižiti na račun A.

101 Nasprotno belgijska vlada trdi, da ker v primeru 66 zvezkov, ki so predmet tekočega postopka, belgijski organi še niso imeli možnosti dejanske izterjave, rok za dajanje na razpolago teh pravic še ni začel teči, tako ni mogoče govoriti o zamudnih obrestih.

Carine, izterjane v letu 1999 na podlagi plačila združenja zavarovalnic, bi morale biti dane na razpolago Komisiji v predpisanem roku. Podredno belgijska vlada zatrjuje, da Komisija napačno izračunava te zamudne obresti, ker je glede šest zadevnih TIR-zvezkov, za katere je omenjeno združenje izvedlo jamstvo v letu 1999, Belgija dejansko plačala več, kot je znašal dolgovani znesek, medtem ko se zdi, da Komisija šteje, da je osnovni znesek, ki služi za izračun zamudnih obresti, znesek, ki ga je država Belgija plačala, in ne znesek, ki ga je dolgovala.

Presoja Sodišča

102 Na podlagi člena 11 Uredbe št. 1150/2000 zadevna država članica za vsako zamudo pri knjiženju na račun iz člena 9(1) iste uredbe plača zamudne obresti za celotno obdobje zamude. Te obresti se zahtevajo kljub razlogu za zamudo, s katero so bila ta sredstva nakazana na račun Komisije (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski z dne 14. aprila 2005, točka 91).

103 Opustitev in zamuda pri knjiženju lastnih sredstev na račun Komisije, ki sta bili ugotovljeni v okviru prvega očitka, vzpostavita v skladu s členom 11 Uredbe št. 1150/2000 pravico do zamudnih obresti, katerih neplačila kraljevina Belgija ne zanika, tako da je tretji očitek utemeljen.

104 Upoštevajoč okoliščino, da Komisija s to tožbo ne namerava ugotavljati neizpolnitve obveznosti za vsakega izmed TIR-zvezkov, navedenih pred Sodiščem, in ker ni bil podan predlog z dejanskimi zneski, za namene tega postopka ni treba določiti višine dolgovanih zamudnih obresti.

105 Ob upoštevanju zgoraj povedanega je treba skleniti, da Kraljevina Belgija:

– s tem, da ni ali je prepozno knjižila lastna sredstva, ki izhajajo iz neustrezno zaključenih zvezkov TIR, tako da jih je knjižila na račun B, namesto na račun A, kar je vodilo k temu, da lastna sredstva, ki iz tega izhajajo, Komisiji niso bila dana na razpolago v roku;

– s tem, da je zavrnila plačilo zamudnih obresti za zneske, dolgovane Komisiji;

ni izpolnila obveznosti iz členov 6, 9, 10 in 11 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000, ki je z 31. majem 2000 razveljavila in nadomestila Uredbo 1552/89, ki obravnava isto področje.

Stroški

106 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, naj se Kraljevini Belgiji naloži plačilo stroškov, in ker ta z bistvenim delom predlogov ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Kraljevina Belgija s tem, da ni ali je prepozno knjižila lastna sredstva, ki izhajajo iz neustrezno zaključenih zvezkov TIR, tako da jih je knjižila na račun B namesto na račun A, kar je vodilo k temu, da lastna sredstva, ki iz tega izhajajo, Komisiji niso bila dana na razpolago v roku,

s tem, da je zavrnila plačilo zamudnih obresti za zneske, dolgovane Komisiji,

ni izpolnila obveznosti iz členov 6, 9, 10 in 11 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 130, str. 1), ki je z 31. majem 2000 razveljavila in nadomestila Uredbo Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa št. 88/376/EGS, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 155, str. 1), ki obravnava isto področje.

2. V preostalem delu se tožba zavrne.

3. Kraljevini Belgiji se naloži plačilo stroškov.

Podpisi